

cun resalva dall'approbaziun

1

Vischnaunca Sumvitg

Protocol dalla radunonza communal nr. 01/19 dils 1-05-2019

Votants presents: 120
En procent: 12 %
Absolut pli: 61
Liug dalla radunonza: Rabius
Perstgisas: Sep Benedetg Candinias

1. Avertura e beinvegni

Il parsura communal beneventa en num dalla suprastonza communal a radunonza da vischnaunca.

Il president communal Armin Candinias constatescha che la radunonza communal ei cumpetenta da decider. Ella ei vegnida convocada tenor art. 31 dalla costituziun communal. Il president communal declara la radunonza da vischnaunca per aviarta. La gliesta da tractandas, publicada el FUS, vegn approbada senza objecziuns.

2. Elecziun dils dumbravuschs

Sco dumbravuschs tier la radunonza communal vegnan ils convischins Rest Andriu Bearth e Claudio Cajacob proponi e tscharni senza cuntervuschs.

3. Protocol dalla davosa radunonza communal dils 14-12-2018

Il protocol ei staus exponius public e disponibels sin la pagina d'internet naven dils 11-01-2019 duront 30 dis. Duront il temps d'exposiziun ein neginas protestas enviars il protocol vegnidas inoltradas. Il protocol ei consequentamein approbaus.

Projects

330.11

4. Tractaziun ed concessiun dil credit brut da 250'000 francs per la planisaziun dil project Lag Salischinas 1

Il president communal fa ina cuorta introducziun. Silsuener pren il president dall'Uniun Lag Salischinas Rino Caduff il plaid e resumescha las finamiras dil project.

Andreas Bärtsch dil biro Quant SA da Flem presenta il concept dil project ed ils resultats dallas retschercas da rentabilitad.

L'Uniun Lag Salischinas ha el decuors dils davos onns dedicau bia temps all'idea da realisar in lag da far bogn a Salischinas e cun grond engaschi elaborau in project cun il tetel „Lag Salischinas“. La finamira dil project ei da realisar ina zona da sport e recreaziun cun in lag da far bogn ed in lag da pescar. Plinavon eis ei vegniu ponderau davart la realisaziun d'ina tratga da pèschs industriala cun in project separau. Il project Salischinas sustegn las breigias dalla Surselva da rinforzar a lunga vesta il turissem da stad e da crear ulteriuras purschidas per ils indigens e hosps. Entras il project duei il svilup dalla Surselva vegnir promovius e novas piazzas creadas ella vischnaunca da Sumvitg. Per

cun resalva dall'approbaziun

2

saver presentar allas votantas ed als votants in project che survegn las lubientschas corrispundentas ed ord vesta dall'economia da menaschi cun rentabilitad persistenta sto en rama d'in preproject vegnir fatg differentas examinaziuns.

Denter auter las suandontas:

- svilup dil project e mussament dalla rentabilitad
 - o concepziun dil cuntegn e dallas purschidas
 - o calculaziun dil volumen d'investiziuns
 - o plan dil quen da gudogn e sperdita sur plirs onns
- sclariment da realisabladad dil lag da far bogn
- dislocaziun dallas lingias da tensiun aulta entras la Swissgrid AG
- integraziun dalla revitalisaziun dil Rein el project

Il project „Lag Salischinas“

L'idea d'in lag da far bogn a Salischinas ei naschida gia igl onn 1997. Igl onn 2013 ei l'idea vegnida sviluppada vinavon entras ina gruppa d'interess. En rama dil project da revitalisaziun dil Rein Anterior han giu liug discuors cugl uffeci per la natira ed igl ambient. Igl uffeci per economia e turissem dil cantun Grischun sustegn il project cun ina contribuziun considerabla en connex cun la nova politica regiunala (NRP). La suprastonza communal ha priu positiv enconuschientscha dil project e sustegn la revitalisaziun dil Rein Anterior sche la zona da sport e recreaziun „Lag Salischinas“ sa vegnir realisada. La vischnaunca da Sumvitg e l'Uniun Lag Salischinas vulan a liunga vesta procurar cul project per impuls economics ella regiun. La purschida dil „Lag Salischinas“ duei plidentar in segment da hosps activ e che s'interessescha per la natira. Entras ils avantatgs dil potenzial dall'infrastructura naturala e culturala ch'ei avon maun sedifferenziescha il „Lag Salischinas“ sin fiera. Ensem cun la revitalisaziun dil Rein cun il territori natural protegiu seresulta ina schanza unica da realisar in project singular. Il „Lag Salischinas“ duei sesviluppar tier ina purschida da recreaziun regiunala cun multifaras pusseivladads da sedivertir en accord cun la natira. Las pusseivladads da sedivertir secumponan d'activitads da sport sco pescar, viagiari, ir cun velo, observar la natira, ir cun canu eav. e pren en mira in niev segment da hosps. Igl unviern duei il „Lag Salischinas“ plidentar ils curraders da cuorsa liunga cun in'infrastructura e purschida da loschament adattada. Las examinaziuns davart la realisabladad pertuccont la rentabilitad muossan che potenzial ei avon maun. Cun la realisaziun dalla zona da sport e recreaziun incl. purschidas novas ed attractivas da loschament duei vegnir procurau annualmein per 20'000 ulteriuras pernottaziuns ella regiun. Il menaschi „Lag Salischinas“ duei vegnir menaus duront 10 meins digl onn. Cun las rodund 25 piazzas da lavur che dueien vegnir scaffidas presta il project ina contribuziun considerabla alla valur economica dalla regiun. Sin fundament d'empresas retschercas ein las sutnumnadas cefras indicativas vegnidas calculadas. Quellas ston ella proxima fasa vegnir examinadas en detagl.

Investiziuns

1. Erecziun dil lag incl. izolaziun, affluenza ed efflussiun, mesiras ecologicas e lavurs da contuorn, svilup dil project e reserva		frs. 10 milliuns
2. Erecziun dil baghetg principal (incl. gastronomia, gardarobas, recepziun, shop, stanzas multifunzionali)	frs. 2.7 milliuns	
Campadi, locals sanitar, loschaments alternativs, reit da vias	frs. 1.7 milliuns	
Commercialisaziun, pagas, fasa d'avertura	frs. 0.3 milliuns	frs. 4.7 milliuns
total		frs. 14.7 milliuns

cun resalva dall'approbaziun

3

La suprastanza communal vul sustener l'uniun tier l'elaboraziun e cuntinuaziun dallas lavurs per transferir il project ella proxima fasa che cuntegn denter auter la tscherca d'investurs ed in gestiunari. Il credit da planisaziun duei vegnir impundius per crear la basa necessaria per ina decisiun definitiva concernent il project Salischinas entras las votantas ed ils votants.

Diever dil credit da planisaziun

Per cuvierer ils cuosts dallas examinaziuns dil project „Lag Salischinas“ ei in credit da planisaziun brut da 250'000 francs necessaris. Suenter terminaziun dallas lavurs da planisaziun per il project „Lag Salischinas“ san ils cuosts en detagl cun deducziun dallas contribuziuns vegnir presentai.

Cun il credit da planisaziun dueien las suandontas lavurs vegnir finanziadas:

- preproject concept da menaschi	frs. 63'000
- preproject erecziun lag da far bogn, detagls menaschi, tscherca da gestiunari	frs. 160'000
- nunprovediu/reservas	frs. 27'000
total	frs. 250'000

Plan da termins

Il plan da termins sepresenta cun resalva da caussas respectivamein eveniments nunprovedi sco suonda:

2019	concept da menaschi, realisabladad tecnica
2020	exposiziun publica plan da zonas e plan directiv
2020	votaziun credit da baghegiar e lubientscha dils plans
2020	plans d'execuziun
2021	entschatta dallas lavurs
2022	avertura „Lag Salischinas“

Proxim agir

Tenor plan da projectaziun e la procedura da lubientschas eis ei previu da terminar la preprojectaziun incl. las examinaziuns tecnicas e studias da realisabladad entochen la fin 2019. La populaziun duei regularmeins vegnir informada davart il svilup dil project ord emprem maun.

Conclusiun

Il project „Lag Salischinas“ duei dar impuls al turissem dalla vischnaunca e dalla Surselva. Igl argument da vendita exclusiv dalla purschida ed il focus sin il hosp da stad duei gidar il Lag Salischinas da survegnir atenziun sin fiera e purtar novs hosps en nossa regiun. La suprastanza communal ei perschadida ch'il project ei ina schanza per il svilup dil turissem en nossa vischnaunca.

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal da conceder il credit brut da 250'000 francs per la planisaziun dil project Lag Salischinas.

Discussiun

Convischina Martina Berther damonda co ils adherents dil project giudichesch la situaziun da concorrenza. Quei a vesta dil fatg ch'ei dat gia a Trun, Mustér ed a Sumvitg in campadi.

Signur Bärtsch declara ch'ei seigi impurtont d'anflar ina nischa. Consequentamein eis ei impurtont ch'ins sappi sedifferenziar dalla concorrenza. Il grad d'occupaziun dils campadis ei enconsuchents. Ord quei motiv sebase la calculaziun sin cefras indicativas ch'ei in secumprovadas. Tgei ch'ins vul segirafranc buca cul project ei in cumbat da repartiziun dils hosps enteifer la regiun.

cun resalva dall'approbaziun

Rino Caduff declara ch'ins hagi all'entschatta dil project ponderau ditg sch'ins vegli realisar in campadi. Ei ha era giu liug discuors cun ils responsabels dil campadi da Trun. En quei connex fuss ei segirafranc bien da collaborar aschia che tuts profiteschan in da l'auter.

Convischin Aldo Deplazes damonda co ei vesa ora cun las lingias da tensiun aulta. Rino Caduff informescha ch'ei sesanfla el territori da Salischnas treis differentas lingias. Ina lingia ei en possess dalla Repower. La Repower ei gia vid in project per metter lur lingia sut tiara. La secunda lingia s'auda all'Axpo. Quella vegn medemamein messa sut tiara cura che la Repower metta la sia sut tiara. La tiarza lingia s'auda alla Swissgrid. Cun la Swissgrid han ils responsabels dall'uniun giu buns discuors. Il gremi cumpetent per decider en caussa ei il cussegl d'administraziun dalla Swissgrid.

Convischin Palmiro Cajacob declara che la vischnaunca seigi stada avon rodund 40 onns pertuccada d'in fantast che ha investau e satrau biabein 15 milliuns francs en Val Sumvitg. Consequentamein ston ins ponderar bein il project Salischnas. Tenor convischin Cajacob vegn tier tals projects adina fatg reclama cun las plazzas da lavur. El sedamonda co ins sa insumma pagar las pagas dils collaboraturs. Andreas Bärtsch declara ch'ins hagi risguardau ils cuosts da persunal tier la calculaziun dil quen da gudogn e sperdita. Las cefras ch'ei vegnidadas risguardadas tier la calculaziun ein cefras d'experientscha. Rino Caduff declara ch'igl uffeci per economica e turissem giavischi las medemas rispostas. Ord quei motiv ha l'uniun engaschau il biro specialisau Quant SA.

Convischin Vitus Bass sedamonda co la situaziun sepresenta el lag cun ils different animals. Plinavon damonda el schebein il lag seigi lu era schubers e nua ch'ins sappi pescar. Rino Caduff declara il concept dils lags planisai.

Convischin Pauli Albin damonda tgi che surpren ils cuosts per la dislocaziun dallas petgas cun las lingias da tensiun aulta. Rino Caduff declara ch'il project stoppi surprender ina cumpart dils cuosts per la dislocaziun dallas petgas da tensiun aulta dalla Swissgrid. Tenor empremas discussiuns cun la Swissgrid vegn era la Swissgrid a separticipar vid ils cuosts. Davart la repartiziun definitiva dils cuosts vegn il cussegl d'administraziun dalla Swissgrid a decider.

Convischin Curdin Maissen declara ch'ei vegni decidiu davart in credit per sclarir las damondas aviartas. Quei credit munta denton aunc buca la realisaziun dil project. El propona da sustener la proposta dalla suprastanza communal.

Decisiun

Alla proposta dalla suprastanza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 102 vuschs
Na: 9 vuschs
Abstenziuns: 9 vuschs

Projects

710.11

5. Tractaziun ed approbaziun dil project canalisaziun e serenera Pardomat Dado e concessiun dil credit brut da 145'000 francs

2

Gerau Giusep Bearth presenta la tractanda.

La fracziun da Pardomat Dado che s'auda territorialmein tier la vischnaunca da Sumvitg ei ina dallas paucas parts da nossa vischnaunca nua che las auas piarsas ein aunc buca purificadas tenor ils art. 10 ed 11 dalla lescha federala pil schurmetg dallas auas. Cun la disposiziun dils 20 da december 2011 ha la Regenza Grischuna fixau il proceder per la purificaziun dallas auas a Pardomat Dado. Igl onn 2012 survegn la vischnaunca da Sumvitg la lubientscha da saver sliagir il problem dallas auas piarsas a Pardomat ensemen cun la vischnaunca da Mustér, che ha era aunc da purificar las auas a Pardomat Dadens ed a Madernal. Las vischnauncas pertuccadas han incaricau il biro Cavigelli inschigniers SA da Glion cun la planisaziun da quei project.

Il project previu

Il project preveda da colligiar tut ils edificis cun auas piarsas da Pardomat Dado e da menar quellas cun ina nova lingia da canalisaziun da PP dn 125 tochen a Pardomat Dadens. Leu vegn realisau ina serenera comunabla per omisduas vischnauncas. En quei liug, sin territori dalla vischnaunca da Mustér, vegn purificau las auas piarsas da Pardomat Dadens e Dado en ina serenera dil tip SBR (Sequentielle Biologische Reinigung). Silsunter vegn l'aua schubergiada e puspei menada el Rein Anterior. La serenera ei quintada cun 40 valurs da habitont e las duas combras han in cuntegn da mintgamai 15 m³. Ils elements da betun vegnan prefabricai ed han ina peisa totala da bien 35 tonnas. Igl avantatg principal per ina serenera comunabla ei per omisduas vischnauncas igl aspect dallas finanzas. Ton tier la realisaziun sco era suenter per ils cuosts annuals da menaschi sa cun ina collaboraziun intercomunala vegnir spargnau considerabels cuosts. Parallel cun il project dalla canalisaziun survegn Pardomat Dado era in niev provediment d'aua. Quel vegn realisau entras la Spina da Vin da Mustér ed ha per la vischnaunca da Sumvitg neginas grevezias.

Ils cuosts

La part dalla canalisaziun sin intschess dalla vischnaunca da Sumvitg tochen tier la colligiazion dall'emprena casa da Pardomat Dadens (ca. 375 meters), ha la vischnaunca da Sumvitg da surpender cun 100 %. Dil rest dalla canalisaziun (ca. 105 meters), sco era la construcziun dalla serenera sezza, vegnan ils cuosts reparti cun 50 % / 50 %. Tenor il calcul dil biro Cavigelli inschigniers SA da Glion muntan ils cuosts per nossa vischnaunca 145'000 francs. Quels cuosts secumponan sco suonda:

Canalisaziun, part mo da Sumvitg (100 %)	frs. 89'245
Canalisaziun, part comunabla (50 %)	frs. 25'045
Serenera comunabla (50 %)	frs. 30'710

La finanziaziun

Igl uffeci per natira ed ambient ha segirau per quei project ina contribuziun totala da frs. 23'000 (per Sumvitg frs. 11'500). Ils possessurs d'edificis colligiai cun igl implont pagan las contribuziuns da colligiazion tenor il regulativ da taxas tier la lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas dalla vischnaunca da Sumvitg.

Proposta

La suprastanza comunala propona alla radunonza comunala d'approbar il project sanaziun canalisaziun e serenera Pardomat Dado e da conceder il credit brut da 145'000 francs.

cun resalva dall'approbaziun

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Alla proposta dalla suprastonza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 120 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 0 vuschs

6. Tractaziun ed approbaziun dil project sanaziun mir santeri Sumvitg e concessiun dil credit brut da 960'000 francs

3

Gerau Giusep Bearth presenta la tractanda.

Igl'empre mir santeri sper il "lanstros" a Sumvitg ei vegnius baghegiu el decuors dil 17avel tschentaner e consisteva ord plirs mirs che formavan ina structura da terrassas che lubeva da surmuntar grondas altezias sco a Sumvitg necessari per arrivar si tier la baselgia. Il mir actual ha il cantun baghegiu en connex culla construcziun dalla via cantunala denter Glion e Mustér ils onns 1853 tochen 1855. In protocol dils 14 da fenadur 1854 relata la collaudaziun dalla via cantunala naven dil cunfin cun Trun entochen tier la fontauna amiez Sumvitg. En quei protocol san ins era leger ch'il cantun surdat cun quei di il mir santeri alla vischnaunca en possess e per manteniment. Buca da far curvien che quei enorm mir ha enteifer tut quels onns survegniu ina u l'autra sfendaglia e che la maulta ei tscheu e leu empau sedistaccada. Tochen tier la sanaziun dalla via cantunala H19 la stad 2009 ein quels donns stai en rama d'in process ordinari da vegliadetgna. La stabilitad dil mir ha duront varga 150 onns mai dau ina raschun da far quitaus. El rom dalla sanaziun dalla via cantunala han ins vuliu sustener ils fundaments dil mir imposant punctualmein cun novs blocs da betun. Entras quellas lavurs, ch'ei bein vegnidas fatgas per beinmanegiar, ei la fundaziun dil mir vegnida disturbada essenzialmein e cheutras ei era la stabilitad dil mir ella storta (part convexa) sesminuida. Gia cuort suenter la finiziun dalla sanaziun dalla via cantunala igl onn 2009, eis ei vegniu constatau marcantas deformaziuns vid il mir, specialmein en la part convexa da quel. Adina puspei sedistacca crappa ord il mir, quei ch'ei in prighel per pedunz e pil traffic sin via.

Mesiraziuns ed analisas

Gia las mesiraziuns dil mir duront las lavurs da sanaziun vid la via cantunala, mo specialmein quellas suenter la sanaziun dalla via, confirman ch'il mir ha giu moviments. Ils pli gronds moviments ein stai cuort suenter la sanaziun dalla via. Naven digl onn 2012 tochen oz vegn il mir examinaus duas gadas per onn cun in sistem da mesiraziun cun scanner. Varga 20 milliuns puncts vegnan registrai e cumparegliai cun las mesiraziuns precedentas e cun l'emprema mesiraziun fatga. Tut quellas mesiraziuns muossan ch'il mir ella storta ei suenter gronds moviments gest suenter las lavurs vid la via ussa bein pli ruasseivels, denton aunc adina en moviment viers anora e ch'el sesbassa era levet. Ultra da quei eis ei vegniu fatg igl onn 2015 pliras perfuraziuns per sondaschas. Quellas han giu il scopo d'analisar la situaziun geologica e idrogeologica davos il mir sco era per eruir la dimensiun e la consistenza dil mir. El liug pertuccau ha il mir giu el fundament e tochen sin 5 meters sura ina grossezia da ca. 1.80 meters, il rest ensiviers entochen ella cruna sereducescha la grossezia cuntinuadamein sin ca. 80 cm. En la storta ei il mir ca. 12.60 meters aults.

La via tiel project da sanaziun

En la seduta dils 14 da settember 2015 ha la suprastonza communal surdau l'incarica al biro d'inschignier Giachen Blumenthal da Glion d'elaborar in project per la sanaziun dil mir santeri. Giachen Blumenthal ei specialisau sin sanaziuns da mirs vegls e mirs da crappa. La survigilonza dallas lavurs ei vegnida surdada al biro d'inschignier Deplazes da Surrein. Medemamein ein era ils responsabels dil cantun vegni involvai el project da sanaziun damai ch'il stan disfavoreivel dil mir periclitescha era la via cantunala. Il schaner 2016 ei vegniu presentau pliras variantas sco basa da discussiun. Tenor quellas variantas eis ei stau quintau grob cun cuosts da 700'000 tochen 820'000 francs. Ils specialists sco era ils representants da vischnaunca e cantun han lu decidu da far ulteriuras retschercas per saver rimnar aunc meglieras informaziuns ed aschia saver evitar valetaziuns sbagliadas cun consequenza d'aultas investiziuns fallidas. Per far quei ei il biro da Baugeologie Chur vegniu contactaus. Quel ha sclariu ulteriuras damondas aviartas pertuccont la geologia e consistenza dil mir. La fin matg 2017 ei il preproject cun in concept da mesiras vegnius presentaus. Ei

cun resalva dall'approbaziun

vegn differenziau en quel denter siat differentas metodos per la sanaziun. Ils cuosts svarieschan denter 710'000 ed 1.055 milliuns francs.

Il project da sanaziun

Suenter ina detagliada valetaziun dallas variantas pusseivlas per la sanaziun dil mir ei la varianta che satisfà il meglier allas differentas pretensiuns vegnida elaborada en detagl ensemen cun in calcul dils cuosts. La sanaziun prevedida pertucca il tschancun ella storta sin ina lunghezia da rodund 16 meters. Il mir ha cheu ina fuorma convexa e survegn tras quella fuorma dapli tensiuns ch'in mir grad. Ils mirs da mintga vart da quella part che duei vegnir sanada ein stabils e vegnan buca sanai. En entgins onns sto la maula da quels mirs ch'ei per part lucca vegnir remplazzada. Ils mirs sezs ein stabils e ston buca vegnir sanai.

Las lavurs da sanaziun cumpeglian:

- rumper giu il mir existent (en etappas),
- segironza dil scavament cun preits da gunit ed ancras (en etappas),
- construcziun dil mir da sustegn niev en betun armau (altezia ca. 13 m),
- construcziun mir da crappa cun crappa dil mir vegl e cun maula speciala,
- lavurs da fundaziun e catram per cumpart via e passapei cavai si.

Las lavurs entscheivan ils 13 da matg 2019 e cuozzan prevedentamein entochen miez november.

Il necessari plaz per las lavurs vid il mir pretenda ch'il vial encunter munt dalla via cantunala vegn serraus duront il temps da lavur. Ord quei motiv sto il traffic vegnir dirigiù sil vial a val cun cazzolas. Ils loghens per las cazzolas ein gia vegni fixai entras la polizia cantunala. La fermada dallas cazzolas el vest sesanfla gest sper la casa nr. 98 (Via Sursilvana 77) ed egl ost sper il clavau nr. 39B (Via Sursilvana 26).

Il parcadi public sut il mir baselgia vegn serraus duront il temps ch'il traffic sin la via cantunala vegn dirigiù sil vial a val tras il vitg. La sortida ord la via cantunala ella Via Catrot vegn duront quei temps medemamein serrada. Tut las autras sortidas ed ils ulteriurs parcadis denter las cazzolas en san vegnir duvrai senza restricziuns, secapescha adina risguardont il traffic. Damai ch'il vial che resta aviarts pil traffic sto haver ina minimala ladezia ella storta nua ch'il plazzal da lavur ei, vegn era il passapei sin quei tschancun duvraus sco surfatscha pil traffic. Ord quei motiv vegn il passapei denter la casa nr. 83 (Via Sursilvana 29) e la scala che meina giu Fontauna Sut serraus per tuts pedunz. Ils pedunz ston duront quei temps duvraus las vias da Fontauna Sut ni da Sum il Vitg ni il vial sin baselgia e tras il santeri. Ils 12 da fenadur entochen ils 19 d'ost vegnan las lavurs muort las vacanzas da stad interruttas e la via cantunala dada libra en omisduas direcziuns e quei senza regulaziun dil traffic. Duront quei temps ei era il passapei libers pils pedunz. En santeri vegn il vial sper il mir sil tschancun nua che las lavurs vegnan fatgas serraus ed il scavament segiraus cun ina seiv da lenn. Pil rest dil santeri dat ei negins impediments e mintga fossa ei da tut temps accessibla. Aschia dat ei era neginas restricziuns tier fiastas da baselgia e sepulturas. Avon ch'entscheiver cun las lavurs vegn la baselgia examinada e sfendaglias ed auters donns veseivels vegnan registrai en ina aschinumada cumprova preventiva. L'incarica persuenter ei gia vegnida dada alla Dertgira regionala Surselva sin incarica dalla vischnaunca. Actualmein ei in expert lundervi d'examinar tgei influenza che las lavurs dil 2009 vid la via cantunala e las mesiras pridas vid ils fundaments dil mir santeri han giu sil moviment dil mir e sil svilup dallas sfendaglias. Plinavon fa igl expert era ina proposta co ils cuosts dalla sanaziun dueien vegnir reparti denter la vischnaunca ed il cantun. Per la fin matg duess il pareri digl expert esser avon maun. Ils cuosts d'investiziun per la sanaziun dil mir santeri che cumpeglian tut ils cuosts dalla sanaziun prevedida sco era ils cuosts gia occuri per mesiraziuns, sondaschas, giudicaments e planisaziuns muntan:

- installaziuns plazzal da lavur	frs. 75'000
- palancaus	frs. 24'000
- scavament e segironza dil scavament (gunit, ancras)	frs. 167'000

cun resalva dall'approbaziun

9

- construcziun mir niev (en betun e crappa)	frs. 317'000
- lavurs da catram	frs. 15'000
- lubientschas, indemniziuns, segiradas, cumprovas preventivas	frs. 25'000
- mesiraziuns dil mir	frs. 40'000
- examinaziun dil mir e dil terren	frs. 37'000
- expertisa	frs. 25'000
- projectaziun e survegionza dallas lavurs	frs. 160'000
- diversas e nunprovediu	frs. 75'000
total	frs. 960'000

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal d'approbar il project sanaziun mir santeri Sumvitg e da conceder il credit brut da 960'000 francs.

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Alla proposta dalla suprastanza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 120 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 0 vuschs

Revisiun planisaziun locala

790.04.0

1

7. Tractaziun ed approbaziun dalla revisiun parziala dil plan general d'avertura Rabius/Marias

4

Il president communal presenta la tractanda.

Las frequenzas dil traffic grev sin la via a Rabius atras il quartier da Cahu sut via enviers Surrein ein carschidas ils davos onns cuntinuadamein. Sin quei tschancun via dat ei strusch pusseivladads da s'entupar per dus camiuns senza untgir sin terren privat. Per impedir che camiuns untgeschan ora sin terren privat ha la gronda part dils proprietaris da terren sper la via montau petgas. Quei ei capeivel damai che negin surpren ils cuosts per metter en uorden ils donns che vegnan caschunai vid ils plazs privats. Consequentamein sefatschenta la suprastonza communal gia dapi entgins onns cun la problematica dil traffic sin quella via. Ensem cun igl uffeci da construcziun bassa dil cantun Grischun ha ella examinau differentas variantas per sligiar la problematica dil traffic grev. El decuors dils davos onns ein pliras variantas da sviament vegnidas examinadas. Aschia ein studias per las variantas „Marias nord“, „Marias sid“, „Tschuppina“ e „via da mistregn“ vegnidas elaboradas e presentadas alla radunonza communal. Suenter haver examinau da rudien tut ils avantatgs e disavantatgs dallas differentas variantas ed haver cumparegliau ils cuosts ei la suprastonza communal vegnida tier la conclusiun che la varianta „via da mistregn“ ei per tuts pertuccai la pli efficienta e favoreivla sligiazium. A caschun dalla radunonza communal dils 14 da december 2018 ha la suprastonza communal presentau quella varianta e proponiu da sustener quella. Ina clara maiortad da 89.3 % dalla radunonza communal ha dau suatientscha a questa proposta ed aschia dau glisch verda per prender enta maun la procedura d'ina revisiun parziala dil plan general d'avertura per la varianta „via da mistregn“.

Trassé dalla via

La via existenta per diever agricol e forestal denter la fin dalla via da rimnada (Via Curtins) a Marias (parcella nr. 450) ed igl ur dalla zona da baghegiar a Rabius (Via Sutvitg, parcellas nr. 312, 4986) vegn midada en ina via da mistregn (traffic da mistregn, agricol e traffic grev sur 3.5 tonnas lubiu). Damai ch'il trassé da quella via ei vegnius catramaus avon dus onns daniev sto la „via da mistregn“ actualme in aunc buca vegnir realisada, aschia ch'ei seresulta momentan negins cuosts per la vischnaunca.

Proxim agir

La via cantunala existenta naven da Rabius enviers Surrein ei en in fetg schliet stan. Il cantun vul perquei sanar proximamein quella. En connex cun quella sanaziun vegn il sutpassadi dalla lingia da viafier ch'ei gia daditg buca sufficientes sbassaus. La sanaziun da quella via cantunala succeda entras il cantun senza che la vischnaunca ni privats ston separticipar vid ils cuosts. Avon ch'entscheiver cun quella sanaziun giavischa il cantun denton che la revisiun parziala dil plan general d'avertura vegni approbada. Ina preexaminaziun dalla revisiun previda ei gia succedida entras igl uffeci pil svilup dil territori dil cantun Grischun. L'exposiziun publica dil plan ed il rapport leutier ha giu liug duront 30 dis naven dils 28 da december 2018 entochen ils 28 da schaner 2019. Damai ch'igl ei buca vegniu inoltrau protestas encunter la revisiun parziala dil plan general d'avertura vegn la revisiun ussa suttamessa alla radunonza communal. La suprastonza communal ei perschuadida suenter la liunga fasa d'examinaziun che la varianta „via da mistregn“ ei la varianta la pli adattada. Cun questa varianta sa la problematica dil traffic grev vegnir sligiada a Rabius ed il cantun sa sanar la Via Surrein.

cun resalva dall'approbaziun

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal d'approbar la revisiun parziala dil plan general d'avertura Rabius/Marias.

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Alla proposta dalla suprastanza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 106 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 14 vuschs

Revisiun planisaziun locala

790.04.0

1

8. Tractaziun ed approbaziun dalla revisiun parziala dil plan general d'avertura Laus

5

Il president communal presenta la tractanda.

La fracziun da Laus ei in liug che vegn apprezziaus sco punct da partenza per viandonts. Dapresent dat ei neginas pusseivladads da parcar igl auto sin terren communal el vitget da Laus. Aschia vegnan ils autos adina puspei parcai sin terren privat. En connex cun la meglieraziun funsila eis ei vegniu partiu tier alla vischnaunca sin la parcella nr. 6645 terren che fuss adattaus per realisar parcadis publics. Per saver realisar quels parcadis sto il plan general d'avertura vegnir revedius. Ina preexaminaziun dalla revisiun previda ei gia succedida entras igl uffeci pil svilup dil territori dil cantun Grischun. L'exposiziun publica dil plan ed il rapport leutier ha giu liug duront 30 dis naven dils 28 da december 2018 entochen ils 28 da schaner 2019. Damai ch'igl ei buca vegniu inoltrau protestas encunter quella revisiun parziala dil plan general d'avertura vegn ella suttamessa alla radunonza communal.

Proposta

La suprastonza communal propona alla radunonza communal d'approbar la revisiun parziala dil plan general d'avertura Laus.

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Alla proposta dalla suprastonza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 119 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 1 vuschs

Diversas

9. Orientaziuns

Il president communal informescha la radunonza davart ils suandonts fatgs:

- sur dall'iniziativa "Per ina via da colligiaziun tier tut ils mises dil Con". Ils 5 da december 2018 han ils iniziants Meinrad Bearth, Conrad Candinas ed Augustin Decurtins inoltrau alla suprastonza communal l'iniziativa "Per ina via da colligiaziun tier tut ils mises dil Con" ed en quei connex fatg diever dil dretg d'iniziativa tenor art. 17 dalla constituziun communal. Cun questa iniziativa pretendan ils iniziants in access tochen igl onn 2021 tier tut ils mises dil Con sco prest tut ils auters mises en vischnaunca possedan gia oz. La suprastonza communal ha priu serius l'iniziativa ed ha procurau per ina seduta communal cun la suprastonza, la cumissiun da meglieraziun ed ils iniziants. Quei damai che la realisaziun dalla via dil Con ei in project dalla meglieraziun. Sin fundament dils buns discuers ha la suprastonza communal proponiu per mauns dalla cumissiun da meglieraziun da spustar la realisaziun dalla via dil Con anavon sin igl onn 2023. La cumissiun da meglieraziun ha dau suatientscha a quella proposta. La stad vegnan las treis partidas a s'entupar sil Con per sclarir entgins detagls. En quei connex han ils iniziants prolungiu il temps tenor art. 17 al. 5 dalla constituziun communal.
- sur dil project da fusiun cun Trun. Las vischnauncas da Trun e Sumvitg tgiran gia dapi biars onns ina stretga collaboraziun en differentas spartas. Denter auter exista cun il corp da pumpiers Sumvitg-Trun el sector dalla segirtad publica ina stretga collaboraziun e cun il Consorzi da scola Sumvitg-Trun el sector dil scolaesser ina buna sligiaziun intercomunala. En vesta allas sfidas che spetgan las vischnauncas e sin fundament dallas collaboraziuns secumprovadas han las suprastonzas communalas decidiu en ina seduta communal ils 21 da schaner 2019 da sclarir da rudien ils avantatgs e disavantatgs d'ina fusiun dallas duas vischnauncas. Per l'elaboraziun d'in project da fusiun han las suprastonzas communalas incaricau signur Tino Zanetti e signur Kevin Brunold dil biro Zanetti & Partner Treuhand, Landquart sco meinaproject. Il biro Zanetti & Partner Treuhand ha gronda experientscha el sector da vischnauncas ed ha gia accumpignau pliras fusiuns da vischnauncas. Il biro accumpogna ina cumissiun intercomunala tier l'elaboraziun d'in project da fusiun. Vegn quella cumissiun tier la conclusiun ch'ina fusiun dallas vischnauncas porta dapli avantatgs che disavantatgs duei la populaziun da Trun e Sumvitg votar davart la fusiun. Tenor plan da termins ha in'eventuala votaziun liug igl onn 2020. La fusiun mass consequentamein sil pli baul igl onn 2021 en vigur.

10. Varia

Convischin Diego Deplazes ei dil meini ch'ins hagi saviu sligiar cun las boxas da verd bein la dismessa da curdem verd ad Igniu. El ha denton stuiu constatar ch'ins astga buca dismetter vanzadiras ella deponia. Perquei supplichescha el la suprastonza communal da far ponderaziuns pertuccont la dismessa da vanzadiras. Ina varianta savess esser da tschentar butschins ella deponia per la dismessa da vanzadiras. Tschelluisa dismettan entgins convischins che possedan negin cumpost a casa las vanzadiras en auters loghens. Il president communal pren encunter quella proposta e sinceresch che quei votum vegni prius serius dalla suprastonza communal.

Il president communal engrazia per la stedia participaziun alla radunonza communal e giavischa ina biala stad.

Cun quels plaids declara el la radunonza per serrada.

Sumvitg, 02-05-2019

Fin dalla radunonza allas 21.55 uras

Il president communal

Igl actuar communal

.....

.....